

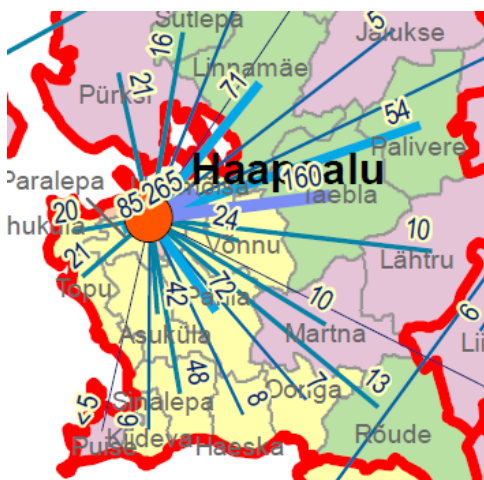
SELETUSKIRI RIDALA VALLA JA HAAPSALU LINNA ÜHINEMISLEPINGU, HALDUSTERRITORIAALSE KORRALDUSE MUUTMISE VAJADUSE PÕHJENDUSE, TERRITOORIUMI SUURUSE JA ALALISTE ELANIKE ARVU KOHTA

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse (ETHS) § 9¹ lg 2 p 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjenduse, territooriumi suuruse ja alaliste elanike arvu kohta. Käesoleva seletuskirja eesmärk on laiem seaduses sätestatust ning selles selgitatakse ka ühinemislepingus kokku lepitud ning enam arutelusid eeldanud põhipunkte.

1. HALDUSTERRITORIAALSE KORRALDUSE MUUTMISE VAJADUSE PÕHJENDUS

Haapsalu linn ja Ridala vald on nii ajalooliselt kui geograafiliselt seotud. Ridala vald kihelkondliku haldusüksuse ja rõngavallana on ümbritsenud Haapsalu linna kui Läänemaa keskust. Kihelkondliku halduskorralduse ajastust alates on toimunud suured muutused demograafilistes protsessides ja inimeste igapäevases aegruumilises liikumises. Endisaegne paikkondlikkus on teisenenud ulatuslikuks töö- ja teenusrändeks omavalitsuste ja keskuste vahel.

Joonis 1. Haapsalu linna toimepiirkond

Allikas: Statistikaamet, 2011, lk 24¹

Statistikaameti koostatud toimepiirkondade analüüsi järgi kuuluvad enamik Ridala valla paikkondi Haapsalu linna lähivööndisse (joonis 1). Statistikaamet defineerib seda järgmiselt (Statistikaamet 2014, lk 6): „Linna lähivööndi puhul on tegemist linnalise keskkonnaga, kus vähemalt 31% inimestest on linnaga tihedalt seotud. See on eriti iseloomulik suurtele linnadele, kus lähivöönd võib ulatuda ca 20 km kaugusele linna piirist. Sellele vööndile on lähiminevikus olnud iseloomulik hoogne valglinnastumine“. Antud analüüs lähtub 2011. a rahvaloendusel kogutud tegelikest inimeste elukoha ning töö- ja teenusrände seostest. Ridala valla arengukavas on välja toodud valla paikkonnad ja nendes elavate inimeste arv (tabel 1). Paralepa ja Uuemõisa paikkonnad on Haapsalu linnaga vahetult piirnevad ning sealsed asulad on suuremas osas sisuliselt Haapsalu linna orgaanilised osad.

¹ Statistikaamet (2014) Toimepiirkondade määramine.

Ainuüksi nende kahe paikkonna elanikud moodustavad enam kui poole Ridala valla elanikest. Eelnev kinnitab, et Ridala valla ja Haapsalu linna ühinemine ühiseks omavalitsuseks on kooskõlas inimeste loomulike kommunikatsiooniharjumustega ning see võimaldab pendelrände ja asustussüsteemi mudeli viia kooskõlla haldussüsteemiga.

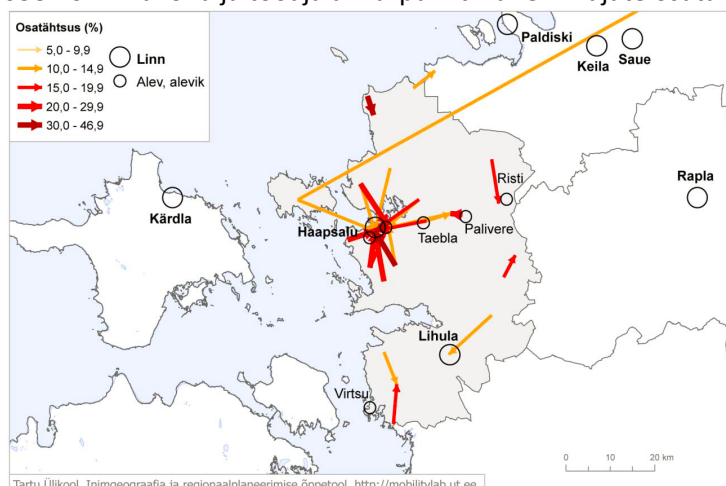
Tabel 1. Ridala valla paikkonnad ja nende elanike arv ning asulad

PAIKKOND	RAHVA- ARV*	ASULATE ARV	ASULAD PAIKKONDADES
Asuküla	325	12	Kiviküla, Koheri, Kolu, Metsaküla, Mäeküla, Mägari, Pusku, Sepaküla, Suure-Ahli, Tanska, Varni, Väike-Ahli külad
Haeska	88	1	Haeska küla
Paralepa	496	6	Paralepa alevik, Hobulaiu, Kiltsi, Nõmme, Rohuküla, Valgevälja külad
Parila	415	11	Jõõdre, Kolila, Lannuste, Liivaküla, Litu, Lõbe, Parila, Saanika, Uneste, Vilkla, Vätse külad
Sinalepa	543	14	Allika, Ammuta, Emmuvere, Kaevere, Kiideva, Koidu, Käpla, Panga, Puiatu, Puise, Põgari-Sassi, Saardu, Sinalepa, Tuuru külad
Uuemõisa	1285	4	Uuemõisa alevik, Herjava, Kadaka, Uuemõisa külad
Võnnu	175	10	Aamse, Erja, Espre, Kabrametsa, Laheva, Rohense, Rummu, Tammiku, Võnnu, Üsse külad
	26**		
KOKKU	3353	58	

Allikas: Ridala valla arengukava, lk 10²

Regionaalse pendeluuringu kordusuuring³, mis on koostatud kasutatud mobiilpositsioneerimise meetodikat, näitab omavalitsuste elanike pendelrännet piirkonnas. Analüüs Läänemaa kohta kinnitab ulatuslikku pendelrännet Ridala valla ja Haapsalu linna vahel (Joonis 2). Sarnast, kuid veidi täpsemat, pendelränne mustrit näitab ka (vt Joonis 3) Statistikaameti poolt koostatud analüüs Eesti omavalitsusüksuste töörandest⁴. Siin avaldub ka vastastikune rändetendents Haapsalust Ridala valda.

Joonis 2. Elukoha ja tööaja ankurpunkti vahel liikujate osatähtsus

Allikas: Regionaalse pendelrände kordusuuring, lk 43

² Ridala valla arengukava 2015-2022

³ Ahas, R., Silm, S. (2013) Regionaalse pendelrände kordusuuring. Tartu Ülikool.

⁴ Statistikaamet (2011) Rahva ja eluruumide loendus 2011. Ülevaade omavalitsusüksuste töörandest.

Joonis 3. Lääne maakonna omavalitsuse vaheline tööränne

Allikas: Rahva ja eluruumide loendus 2011. Ülevaade omavalitsusüksuste töörändest, lk 10

Omavalitsuste halduskorraldus, mis ei ole kooskõlas tänase tegeliku asustumustri ja elanike reaalsete kommunikatsioonipiirkondadega, ei vasta kaasaegsetele vajadustele. Ridala valla elanikud, kes oma igapäevases tegutsemises on tihedalt seotud Haapsalu linnaga, kasutavad sealseid teenuseid ja infrastruktuuri, ei oma võimalust nende teenuste ja infrastruktuuri ehk laiemalt elukeskkonna kujundamisel kaasa rääkida. Inimeste osalemine oma elukeskkonna kujundamisel selleks kõiki demokraatlike viise kasutades on kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõiguse, demokraatia ja subsidiaarsuspõhimõtte nurgakivi. Ühinemise järel saaksid Ridala valla elanikud võimaluse nendes protsessides osaleda ja kaoksid administratiivsed piirangud teenuste tarbimisel ja osutamisel. Täna halduspiirides peaks olema Haapsalu linna poolt vaadatuna vajadus, et Ridala valla elanikud osalekid keskuselise infrastruktuuri ja teenuste arendamisse panustamises. Olukord, kus elanikud ei saa oma elukeskkonda mõjutada ja selles kaasa rääkida ei ole demokraatlik. See on olnud üks peamisi kriitikaid omavalitsuste koostööle avalike teenuste ühiseks osutamiseks. Lisaks sellele on Eestis omavalitsuse vaheline koostöö vähe institutsionaliseeritud ja taga ühiste ülesannete täitmisel stabiilsust.

Ühinemisläbirääkimiste käigus kokku lepitud ja ühinemislepingus formuleeritud ühinemise eesmärgid on ühelt poolt kantud eelpool väljatoodud tegelikust olukorrast ja selle lahendamise vajadustest. Selle kõige olulisem väljund on samas toimeruumis elavatele inimestele sarnase elukeskkonna loomine. Nendeks eesmärkideks on:

- viia haldusterritoriaalne korraldus vastavusse tegeliku toimepiirkonnaga arvestades loomulikke keskus-tagamaa süsteemi ja inimeste igapäevast pendelrännet. Selle läbi tagada omavalitsuse territoriaalne terviklikkus ja tasakaalustatud sotsiaalmajanduslik areng;
- tagada elanikele hea ja turvaline elu jätkusuutlikus omavalitsuses;
- tagada Linna osutatavate teenuste kvaliteet ja kättesaadavus.

Teisalt on ühinemise suuremad eesmärgid seotud uute valitsemisvõimekuste kujundamisega. Kus ühinevaid omavalitsusi käsitletakс kui ühtset tervikut nii oma huvide esindamisel ja kaitsmisel teiste koostööpartneritega kui ka näiteks kohaturundusel.

- tagada Linna hea maine ja tuntus nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Linn on võimekas ja usaldusväärne koostööpartner siseriiklikult ja rahvusvahelisel tasandil;
- võimaldada juurdepääs teenustele, mis nõuavad ametnike suurt professionaalsust;
- suurendada elanike ja kodanikuühenduste (s.h küla- ja asumiseltside) kaasatust Linna juhtimisse ja oma elukeskkonna arendamisse;
- suurendada kodanikulähedaste igapäevateenuste osutamisse kogukondade kaasatust.

2. OMAVALITSUSE LIIGI VALIKU PÕHJENDUS

Ühinemisläbirääkimiste käigus arutati korduvalt ühinenud omavalitsuse liigi (linn või vald) valiku küsimust. Omavalitsuse nimetamisel nii vallaks kui linnaks on omad tugevused ja nõrkused. Valla tugevuseks on, et suure territooriumiga omavalitsusi üldjuhul nimetatakse vallaks ning hõreasustuses elavatele inimestele võib olla võõras, et külad asuvad linnas kui omavalitsuses. Linna tugevuseks on Haapsalu tuntus Eestis ja Läänemere regioonis ning Haapsalu linna enam kui 700-aastane ajalugu. Ühinenud omavalitsuse elanikest ca 88% elab, kas Haapsalu linnas või selle lähipiirkonnas (linnapiirkond) ning nagu näitasid ka eespool väljatoodud analüüsid on enamuse Ridala valla territooriumist Haapsalu linna lähivööd. Ka seadusandja on haldusreformi seaduse § 14 sätestanud võimaluse ühinemise tulemusena moodustuva omavalitsuse liigina säilitada linn, kui ühinevad omavalitsused on selles ühinemislepingus kokku leppinud. Nendele argumentidele tuginedes on loomulik nimetada ühinemisel tekkiv omavalitsus Haapsalu linnaks.

Põhiseadusest tulenevalt on haldusüksused (kohaliku omavalitsuse üksused), kas linnad või vallad. Vallad ja linnad haldusüksustena jagunevad omakorda asustusüksusteks, milleks on külad, alevikud, alevid, vallasisesed linnad ja asumid (viimased vaid linnades). Ehk siis linn võib olla nii asustusüksus kui haldusüksus. Ühinenud omavalitsuses linna liigi säilitamine ei tähenda, et kaoks külad või maapiirkonnad muutuksid linnaks. Linn asustusüksusena jääb ikka tiheasustusega asulaks ning hõreasustusega maapiirkondades säilivad senisel kujul külad. Ehk siis külainimene elab endiselt külas.

Maaeluministeerium on korduvalt kinnitatud, et vastavalt seadusandja poolt antud võimaluse valida ühinemise käigus omavalitsuse liik, kas siis linn või vald, ei tohi see haldusreformi käigus muuta

maapiirkondadele ja Maaeluarengukavas ettenähtud toetuste maksmist.⁵ St nii maapiirkondadele kui linnapiirkondadele ettenähtud toetused ja programmid säilivad sellistena ning formaalne haldusüksuse liik ei saa olla kriteeriumiks, mille alusel defineeritakse maa- ja linnapiirkonda.

Oluline on ka märkida, et juhul kui omavalitsusüksused vabatahtlikult ei ühine ning valitsuse algatatud ühendamisel ei lepi kokku tekkiva omavalitsuse nimes, liigis ja sümboolikas, siis vastavalt haldusreformi seaduse § 12 lg 8 võetakse kasutusele elanike arvult suurima omavalitsuse nimi, liik ja sümboolika.

3. ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISTE KORRALDUS

Ridala Vallavolikogu tegi Haapsalu Linnavolikogule ettepaneku algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine ja ühinemisläbirääkimised (13.10.2015. a otsus nr 115) ja Haapsalu Linnavolikogu nõustus ettepanekuga ühinemisläbirääkimiste alustamiseks (27.11.2015. a otsus nr 132).

3.1. Läbirääkimiste delegatsioonid ja komisjonid

Läbirääkimisteks moodustati delegatsioonid, mida juhivad Olev Peetris (Ridala) ja Urmas Sukles (Haapsalu). Läbirääkimisdelegatsioonide kohtumisel 09. märtsil 2016 moodustati läbirääkimisteks juhtivkomisjon ja valdkondlikud komisjonid.

Tabel 2. Läbirääkimiskomisjonid, vastutusvaldkonnad ja komisjonide liikmed

Juhtkomisjon	
Vastutusvaldkonnad	Ühinemisprotsessi üldine koordineerimine, struktuurikujundus, kaasamine, rahvaküsitlus, ühinemisleping
Ridala vald	Olev Peetris, Reimo Nebokat, Igor Pogodin, Helen Koppa, Toomas Schmidt
Haapsalu linn	Urmas Sukles, Lauri Väli, Heikki Sool, Erko Kalev, Merle Mäesalu
Sotsiaalkomisjon	
Vastutusvaldkonnad	Sotsiaalvaldkonna korraldus ja juhtimine, sotsiaalteenused ja -toetused
Ridala vald	Raivo Õiglas, Toomas Vallimäe, Riina Roosiväli, Urve Sarapik
Haapsalu linn	Kaja Rootare, Tiit Moor, Sirli Küünarpuu, Alo Löps
Haridus- ja Noorsootöökomisjon	
Vastutusvaldkonnad	Hariduse, huvihariduse ja noorsootöö korraldus ja juhtimine
Ridala vald	Maire Vilbas, Aime Koit, Maia Tohver, Milve Viigand
Haapsalu linn	Liina Pöld, Heli Kaldas, Mari-Epp Täht, Ingrid Danilov
Majanduskomisjon	
Vastutusvaldkonnad	Elamu- ja kommunaalmajandus, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, soojamajandus, jäätmemajandus, varade haldamine, transport, teed, heakord, ettevõtlus, finantsid ja investeeringud

⁵ Vt nt <http://www.agri.ee/et/uudised/kruuse-haldusreform-maaelutoetuste-maksmist-ei-mojuta> ja Maaeluministeeriumi kiri 29. juuli 2016. a nr 4.2-19/1403 omavalitsusliitudele.

Ridala vald	Helen Koppa, Ailar Ladva, Endla Suurküla, Janek Hiimäe
Haapsalu linn	Martin Schwindt, Peeter Vikman, Kalju Aigro, Merle Mäesalu
Kultuuri-, spordi- ja kodanikeühenduste komisjon	
Vastutusvaldkonnad	Kultuur, huvitegevus, sport, külaelu ja kogukonnad, seltsid
Ridala vald	Maire Vilbas, Ailar Ladva, Janek Hiimäe, Aime Koit, Leili Jõgisoo
Haapsalu linn	Liina Põld, Ülo Kalm, Tarmo Tuisk, Mati Seppi
Kommunikatsioonikomisjon	
Vastutusvaldkonnad	Kommunikatsioon ja teavitustegevused
	Maire Vilbas, Kersten Kattai, Tõnu Parbus, Margus Metssalu

3.2. Komisjonide töö kokkuvõte

- **9. Märtsil 2016 toimus juhtkomisjoni esimene koosolek.** Koosolekul lepidi kokku ühinemisprotsessi tegevus- ja ajakava, moodustati läbirääkimiste komisjonid, pandi paika läbirääkimistel käsitletavat teemad ja ülesandepüstitused.
- **6. aprillil 2016 toimus juhtkomisjoni teine koosolek.** Koosolekul esitlesid läbirääkijad omapoolseid ootuseid ja tingimusi seoses ühinemisega, kokku lepidi valdkondlike komisjonide töö lähteülesanded, käsitleti läbirääkimiste tegevuskava ja kommunikatsiooniga seonduvat.
- **25. aprillil 2016 toimus valdkonnakomisjonide ühiskoosolek.** Koosolekul käsitleti juhtivkomisjonis kokku lepitud ühinemisprotsessi tegevuskava, komisjonide lähteülesandeid, töökorraldust ja tööpõhimõtteid.
- **26. aprillil 2016 toimus sotsiaalkomisjoni koosolek.** Koosolekul käsitleti vastavalt komisjoni lähteülesandele tänast sotsiaalvaldkonna olukorda Ridala vallas ja Haapsalu linnas ning valdkonna võrdlusandmeid. Lepiti kokku põhimõttelistes lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.
- **02. mail 2016 toimus haridus- ja noorsootöökomisjoni koosolek.** Koosolekul käsitleti vastavalt komisjoni lähteülesandele tänast olukorda haridusvaldkonnas Ridala vallas ja Haapsalu linnas ning valdkonna võrdlusandmeid. Lepiti kokku põhimõttelistes lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.
- **02. mail 2016 toimus majanduskomisjoni koosolek.** Koosolekul käsitleti vastavalt komisjoni lähteülesandele tänast olukorda elamu- ja kommunaalmajanduse, tänavalgustuse, ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni, soojamajanduse, jäätmemajanduse, elektrienergia ostmise, arenduspiirkondade, varade haldamise, heakorra, transpordiühenduste, kalmistute ja loomade varjupaiga valdkonades Ridala vallas ja Haapsalu linnas ning valdkonna võrdlusandmeid. Lepiti kokku põhimõttelistes lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.
- **02. mail 2016 toimus kultuuri-, spordi- ja kodanikuühenduste koosolek.** Koosolekul käsitleti vastavalt komisjoni lähteülesandele tänast olukorda kodanikuühenduste, kultuuri ja spordi valdkondades Ridala vallas ja Haapsalu linnas ning valdkonna võrdlusandmeid. Lepiti kokku põhimõttelistes lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.

- **04. mail 2016 toimus juhtkomisjoni kolmas koosolek.** Kohtumisel tutvustas Ridala Vallavalitsus Uuemõisa lossi rekonstrueerimise projekti, saadi ülevaade valdkonnakomisjonide senisest tööst ja tulemustest, otsustati volikogu liikmete arv ühinenud omavalitsuse volikogus ja valmisringkondade arv, otsustati ühinemisprotsessi kommunikatsioonistrateegia olulised küsimused.
- **10. mail 2016 toimus haridus- ja noorsootöökomisjoni koosolek.** Koosolekul jätkati 02.05. koosolekul pooleli jäänud arutelusid. Lepiti kokku põhimõttelises lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.
- **13. mail 2016 toimus majanduskomisjoni koosolek.** Koosolekul jätkati 02.05. koosolekul pooleli jäänud arutelusid. Lepiti kokku põhimõttelises lahendamist vajavates küsimustes ühinemise korral, mis esitatakse juhtivkomisjonile otsustamiseks.
- **18. mail 2016 toimus juhtkomisjoni neljas koosolek.** Koosolekul arutleti ühinenud omavalitsuse staatuse (kas linn või vald?) ja nime teemadel, saadi ülevaade valdkondlike komisjonide töö hetkeseisust ja kommunikatsioonikomisjoni koostatud kommunikatsiooniplaanist.
- **01. juunil 2016 toimus valdkonnakomisjonide ühiskoosolek.** Valdkondlikud komisjonid on lõpetanud kõikide lähteülesannetes kokku lepitud valdkondade arutelud ja kujundanud oma seisukohad seoses ettepanekutega ühinemislepingusse. Koosoleku eesmärgiks oli kokku leppida põhimõtted, kuidas ühinemisega kaasnevad kulude muutused ja finantsmõjud määratleda. Info ühinemisega kaasnevate kulude muutuse ja finantsmõjude kohta esitatakse ühinemislepingu lisana.
- **09. juunil 2016 toimus juhtkomisjoni viies koosolek.** Lepiti kokku, et et ühinenud omavalitsuse kuulumise koostööorganisatsioonidesse (nt LEADER tegevusgrupp, EMOVL/ELL, LOVL jne) peab otsustama ühendamavalitsuse volikogu peale 2017. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisi, vastav sõnastus lisati ühinemislepingu kavandisse.

Otsustati muuta varasemat kokkulepet ühendamavalitsuse volikogu liikmete arvu osas – lepiti kokku, et uue volikogu liikmete arv on 25.

Kiideti heaks valdkonnakomisjonide ettepanekud ühinemislepingu avalike teenuste jätkusuutlikkuse ja arendamise osasse.

Lepiti kokku, et Ridala ja Haapsalu finantsjuhid koostavad olemasolevate andmete põhjal ühinemisega kaasnevaid finantsmõjusid kajastava eelarvemudeli, kus kajastatakse ühinemisega kaasnevad ühekordsed mõjud, lühiajalised ja pikaajalised mõjud arvestades ühinemislepingus kokkulepituga.

Lepiti kokku ühinemistoetuse kasutamise põhimõtetes. Eeldatav ühinemistoetuse suurus on 1,6 miljonit eurot, mis makstakse ühinenud omavalitsusele aastatel 2017 kuni 2019. Lepiti kokku, et toetusest 100 tuhat eurot reserveeritakse Uuemõisat ja Haapsalut ühendava kergtee ehitamiseks, 400 tuhat eurot investeringuteks ühinemiseelse Ridala valla territooriumil, 800 tuhat eurot investeringuteks ühinemiseelse Haapsalu linna territooriumil ja 300 tuhat eurot reserveeritakse ühinemisega kaasnevate ühekordsete otsekulude katteks. Lepiti kokku, et läbirääkijad esitavad ühinemiseelse ja ühinemisjärgse 4-aastase perioodi investeringute kavad, mis lisatakse ühinemislepingule lisana. Investeringute kavad sisaldavad ka ühinemistoetusest tehtavaid investeringuid.

- **19. juulil 2016 toimus juhtkomisjoni kuues koosolek.** Koosolekul esitleti ühinemisega kaasnevate finantsmõjude analüüsi tulemusi. Otsustati, et ühinemislepingus tuleb selgelt sätestada, et huvikoolide ja huvitegevuse personali, lasteaedade ja üldhariduskoolide õpetajate, sotsiaalvaldkonna personali, raamatukogude ja kultuurimaja personali palkade ning sünni- ja matusetootuse, esimesse klassi astuja toetuse, juubelitoetuse, hooldaja toetuse, sotsiaalvaldkonna ühingute toetuse ja KOV sisese transpordi dotatsioonide ühtlustamine on prioriteet, kuid ühtlustamine toimub üleminekuperioodi jooksul vastavalt eelarvelistele võimalustele.

Ridala valla läbirääkimisdelegatsioon andis teada, et esitas Haapsalu linna delegatsiooni ettepaneku ühinenud omavalitsuse staatuse ja nime osas (Haapsalu linn) arutamiseks Ridala vallavolikogule. Ühendamavalitsuse staatuse ja nime küsimust on Haapsalu linnavolikogus mitteametliku päevakorrapunktina arutatud, linna staatust ja nime Haapsalu linn toetab arutelude tulemusena volikogu enamus, muid alternatiive ei peeta pigem vastuvõetavaks. Ridala valla läbirääkimisdelegatsioon andis teada, et Ridala vallavolikogu on andnud Ridala läbirääkimisdelegatsioonile suunise sätestada ühinemislepingu kavandis ühendamavalitsuse staatuse linn ja nimena Haapsalu. Lõpliku otsuse lepingu, sh. staatuse ja nime osas teeb Ridala volikogu pärast rahvaküsitluse tulemuste selgumist.

Otsustati, et ühinemislepingu kavandis sätestatakse ühendamavalitsuse liigiks linn ja nimeks Haapsalu.

Lepiti kokku, et ühinemislepingu kavandisse tehakse viimased muudatused ja täiendused vastavalt kokkulepitule ja lepingu kavand esitatakse volikogudele augustis.

- **12. augustil 2016 tegi juhtivkomisjon otsuse** kiita Ridala valla ja Haapsalu linna ühinemislepingu kavand heaks ja esitada see Ridala valla ja Haapsalu linna volikogudele tutvumiseks.
- **09. septembril 2016 toimus juhtkomisjoni seitsmes koosolek.** Ühinemislepingut tutvustati Haapsalu volikogus 26.08.2016 ja Ridala volikogus 30.08.2016, volikogude liikmed esitasid ettepanekuid lepingu muutmiseks või täiendamiseks. Juhtivkomisjoni koosolekul arutati Haapsalu ja Ridala volikogude liikmete ettepanekuid ja tehti otsused ettepanekutega arvestamise või mittearvestamise osas juhtivkomisjoni poolt.

Haapsalu läbirääkimisdelegatsioon teavitas, et Haapsalu linn on läbirääkijana jäigalt sellel positsioonil, et ühendamavalitsuse nimeks peab olema Haapsalu ja omavalitsusüksuse liigiks linn.

Arutati edasist ühinemisprotsessi tegevus- ja ajakava. Lepiti kokku, et täiendatud ühinemislepingu kavand esitatakse septembri volikogudele esimeseks lugemiseks ja avalikule väljapanekule saatmiseks. Avaliku väljapaneku perioodiks on 03.-23. oktoober 2016. Lepiti kokku, et ühinemislepingut avalikult väljapanekul tehtud ettepanekute osas volikogus vahepeal ei arutata ning muudatustega lepingu projekt esitatakse koos muudatuste nimekirjaga volikogule kinnitamiseks ja ühinemise otsustamiseks.

Haapsalu läbirääkimisdelegatsioon tegi ettepaneku suurendada ühinemiseelse Ridala valla territooriumil ühinemistoetusest tehtavate investeeringute mahtu 100 000 euro võrra võrreldes esialgse kokkuleppega, st ettepaneku kohaselt jaguneb eeldatav ühinemistoetus (täpsustub 01.01.2017 elanike arvu järgi) 1 633 400 eurot järgmiselt:

- ⇒ 100 000 eurot Uuemõisat ja Haapsalut ühendava kergtee ehitamiseks;
 - ⇒ 511 000 eurot investeeringuteks ühinemiseelse Ridala valla territooriumil;
 - ⇒ 722 000 eurot investeeringuteks ühinemiseelse Haapsalu linna territooriumil;
 - ⇒ 300 400 eurot (täpsustub 01.01.2017 elanike arvu järgi) reserveeritakse ühinemisega kaasnevate ühekordsete kulude katteks.
- **20. septembril 2016 tegi juhtkomisjon otsuse** kiita heaks täiendatud ühinemislepingu kavand ja esitada see Ridala valla ja Haapsalu linna volikogudele esimeseks lugemiseks ja avaliku väljapaneku korraldamise otsustamiseks. Ühinemislepingut täiendati volikogude liikmete poolt tehtud muutmis- ja täiendamisetepanekute põhjal. Komisjon tegi volikogudele ettepaneku korraldada ühinemislepingu avalik väljapanek ajavahemikul 03.-24. oktoober 2016.
 - **02. novembril 2016** toimus **juhtivkomisjoni koosolek**, kus vaadati läbi lepingule avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud.
 - **11. novembril 2016 tegi juhtivkomisjon otsuse** kiita heaks avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekute põhjal täiendatud ühinemislepingu kavand.

3.3. Läbirääkimiste infolehekülg

Ühinemisläbirääkimiste käigust avalikkuse ja asjaosaliste teavitamiseks loodi läbirääkimiste infolehekülg www.ridalajahaapsalu.ee

Kõik läbirääkimiskomisjonide tööga seotud dokumendid on kättesaadavad aadressil www.ridalajahaapsalu.ee/komisjonid

3.4. Ühinemist tutvustavad avalikud arutelud

Ridala vallas toimusid ühinemist tutvustavad avalikud arutelud 30. septembrist 18. novembrini toimunud Ridala valla kohtumisõhtute tuuri “Külast külla” raames, kus arutati kogukondade ja omavalitsuse koostöö arendamise teemasid, tutvustati ühinemisega seonduvaid aspekte ja ühinemislepingus kokkulepitut.

Kohtumisõhtute ajakava:

- ⇒ 30. septembril „Kogre Kõrtsis“ Puise ninal (Kiideva, Koidu, Põgari-Sassi ja Puise rahvas);
- ⇒ 07. oktoobril Haeska mõisas (Haeska rahvas);
- ⇒ 14. oktoobril Asuküla seltsimajas (Kiviküla, Koheri, Kolu, Metsaküla, Mäeküla, Mägari, Pusku, Sepaküla, Suure-Ahli, Tanska, Varni, Väike-Ahli rahvas);
- ⇒ 04. novembril Altmõisa Külalistemajas (Panga, Sinalepa, Allika, Tuuru, Puiatu, Ammuta, Käpla, Emmuvere, Kaevere, Parila, Jõõdre, Liivaküla, Uneste, Lõbe, Vätse, Lituküla, Saanika, Lannuste, Kolila ja Vilkla rahvas);
- ⇒ 11. novembril Käbi Külalistemajas (Rummu, Üsse, Erja, Laheva, Tammiku, Kabrametsa, Espre, Kadaka, Rohense, Aamse, Herjava ja Võnnu rahvas);
- ⇒ 18. novembril Uuemõisa Valges saalis (Uuemõisa, Paralepa, Kiltsi, Nõmme ja Rohuküla rahvas).

Haapsalu linnas toimusid ühinemist tutvustavad avalikud arutelud:

- ⇒ 13. oktoobril Haapsalu Kultuurimajas;
- ⇒ 14. oktoobril Haapsalu Sotsiaalmajas (vene keeles);
- ⇒ 17. oktoobril Haapsalu Sotsiaalmajas.

3.5. Ühinemislepingu avalik väljapanek

Ühinemislepingu avalik väljapanek toimus perioodil 03.-24. oktoober 2016. Avaliku väljapaneku käigus esitati ühinemislepingu muutmiseks või täiendamiseks kokku 36 ettepanekut, lisaks erinevaid arvamusi ja kommentaare. Õiend avaliku väljapaneku käigus ühinemislepingule esitatud ettepanekute ja vastuväidete ning nende läbivaatamise kohta on toodud Lisas 7.

3.6. Elanike arvamuste väljaselgitamine

Elanike arvamuse väljaselgitamiseks ühinemisega seotud küsimustes korraldati rahvahääletus novembris 2016:

- ⇒ Elektrooniline hääletus 14.-17. november 2016;
- ⇒ Sedelitega hääletus jaoskondades 18.-20. November 2016.

Haapsalu linnas toimunud avaliku arvamuse küsitluse tulemused:

Hääleõiguslike elanike arv (vähemalt 16. a vanused elanikud) – 8685 inimest.

Küsitlused osalenud elanike arv kokku - 366 (4,2%), neist:

- a) e-hääletusel osalenute arv – 198
- b) küsitluspunktis osalenute arv – 168

Hääled jagunesid järgmiselt:

“JAH” vastanuid – 286 (78,1%)

“EI” vastanuid – 80 (21,9%)

Ridala vallas toimunud avaliku arvamuse küsitluse tulemused:

Hääleõiguslike elanike arv (vähemalt 16. a vanused elanikud) – 2775 inimest.

Küsitlused osalenud elanike arv kokku - 313 (11,3%), neist:

- a) e-hääletusel osalenute arv – 142
- b) küsitluspunktis osalenute arv – 171

Hääled jagunesid järgmiselt:

“JAH” vastanuid – 153 (48,9%)

“EI” vastanuid – 160 (51,1%)

3.7. Läbirääkimiste koordineerimine ja nõustamine

Ühinemisläbirääkimiste läbiviimise korralduslike küsimuste koordineerimisega tegeles ühinemiskoordinaator Margus Metssalu, läbirääkimiste protsessi nõustas Rahandusministeeriumi poolt määratud ühinemiskonsultant Kersten Kattai Tallinna Ülikoolist.

4. TERRITOORIUMI SUURUS

Ühineva omavalitsuse territoorium moodustub Ridala valla ja Haapsalu linna territooriumi summana ja Linna piir kulgeb mööda ühinenud Ridala valla ja Haapsalu linna välispiiri.

Tabel 3. Ühinevate omavalitsuste pindala ja asustustihedus
01.01.2016 seisuga

	Pindala, km ²	Asustustihedus, elanikku/km ²
Ridala vald	253,56 km ²	13,18
Haapsalu linn	11,09 km ²	940,13
Ühinenud omavalitsus	264,65 km ²	52,03

Ühineva omavalitsuse kaart on toodud ühinemislepingu Lisas 2.

5. ELANIKE ARV JA RAHVASTIKU STRUKTUUR

Ühineva omavalitsuste elanike arv ja vanuseline jaotus on toodud alljärgnevas tabelis.

Tabel 4. Ühineva omavalitsuse üksuste elanike arv ja vanuseline jaotus

	0-6 aastased		7-18 aastased		19-64 aastased		Üle 65 aastased		KOKKU
	Arv	Osakaal (%)	Arv	Osakaal (%)	Arv	Osakaal (%)	Arv	Osakaal (%)	
Haapsalu linn	587	5,6%	1 204	11,5%	6 228	59,7%	2 407	23,1%	10 426
Ridala vald	243	7,3%	457	13,7%	2162	64,7%	481	14,4%	3 343
KOKKU	830	6,0%	1 661	12,1%	8 390	60,9%	2 888	21,0%	13 769

Allikas: Rahvastikuregister, 01.01.2016 seisuga

6. ORGANISATSIOONIDESSE KUULUMINE

Kokku on lepitud, et ühineva omavalitsuse kuulumise koostööorganisatsioonidesse (nt LEADER tegevusgrupp, Eesti Maaomavalitsuste Liit - EMOVL, Eesti Linnade Liit - ELL, Läänemaa Omavalitsuste Liit – LOVL, turismikoostöö organisatsioonidesse jne) otsustab Linna volikogu pärast 2017. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisi.

7. JUHTIMISSTRUKTUUR ÜHINENUD OMAVALITSUSES

Kokku on lepitud, et ühineva omavalitsuse juhtimisstruktuuri aluseks võetakse Haapsalu linna ühinemiseelne juhtimisstruktuur – linnapea, aselinnapead, osakonnad. Teenuskeskuseid erinevatesse paikkondadesse ei moodustata.

Eesmärgiks on seatud, et Linnavalitsus kui ametiasutus kujundatakse lähtudes põhimõttest, et poliitilised ja haldusfunktsioonid oleksid selgelt eristatud - ametiasutuse juhtimises eristatakse poliitiline ja administratiivne juhtimine. St poliitilise juhtimistasandi moodustab linnavalitsus (nt linnapea ja aselinnapead) ning administratiivse juhtimistasandi moodustavad osakonnajuhatajad, keda ei määrata ametisse poliitiliste kokkulepete alusel. Taoline poliitiliste ja haldusfunktsioonide (ja ka juhtimistasandite) eristamine on avalikus sektoris tavapärane praktika stabiilsete ja jätkusuutlike haldusorganisatsioonide kujundamisel ning kooskõlas avaliku teenistuse kui institutsiooni sõltumatuse põhimõttega.

Kokku on lepitud, et volikogu koosseisus on 25 liiget, kes valitakse ühes valimisringkonnas. Linnavolikogu komisjonide moodustamisel arvestatakse piirkondliku esindatuse põhimõtteid ning kaastakse vähemalt üks liige omavalitsuse paikkondadest.

Lepiti kokku, et ühinenud omavalitsuse sümboolika (linna vapp ja lipp) koostamiseks ja visuaalse identiteedi kujundamiseks kuulutatakse välja konkurss. Konkursikomisjon alustab tööd pärast otsuse vastuvõtmist haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks. Sümboolika kinnitamise otsustab Linna volikogu pärast ühinemist. Kuni uue sümboolika kinnitamiseni kasutatakse Linna sümboolikana Haapsalu linna ühinemiseelset sümboolikat. Olemasolevat sümboolikat võib kasutada piirkondliku sümboolikana.

8. AVALIKE TEENUSTE ARENDAMINE

8.1. Haridus

Haridust käsitleb ühinemislepingu punkt 7.1.

Pidades silmas tänast laste arvu ja haridusasutuste paiknemist Ridala ja Haapsalu territooriumil, võib lasteaia- ja koolivõrku pidada optimaalseks.

Tegevust jätkavad kõik munitsipaallasteaiad, eesmärgiga tagada kõigile omavalitsuses registreeritud lastele vajadusel lasteaiakoht ja osutada kvaliteetset alusharidust, võttes arvesse laste erivajadusi. MTÜ-lt Lepatriinu Mängumaa ostetakse koostöölepingu alusel laste päevahoiuteenust Uuemõisa alevikus tegutsevas lasteasutuses vähemalt aastani 2021, kuni kehtib teenuse osutamiseks renditud ruumide leping. Koostööleping lõpetatakse varem juhul kui lastevanemate huvi teenuse järele väheneb.

Samuti jätkub juba hästi toimiv üldhariduse koolivõrk. Õpilaste vähesuse tõttu reorganiseeritakse Haapsalu Nikolai Kool ning liidetakse Haapsalu Põhikooli venekeelseks osakonnaks. Vene keelt emakeelena kõnelevatel lastel säilib emakeeles hariduse omandamise võimalus. Haridusasutusmaastikku rikastavad jätkuvalt Haapsalu Kutsehariduskeskus ja Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž, mis tegutsevad nii tasemeõppe pakkumisel kui ka üldhariduskoolidega koostöös edukalt.

Hariduslike erivajadustega seotud teenuste ja tugiteenuste võimekuse suurendamiseks moodustatakse eri lasteaedades ja koolides tegutsevatest spetsialistidest eraldi struktuuriüksus, mille ühtne koordineerimine aitab tagada parema teenuse kättesaadavuse.

8.2. Huviharidus ja noorsootöö

Huviharidust ja noorsootööd käsitleb ühinemislepingu punkt 7.2.

Ridala vald ja Haapsalu linn on enne ühinemist oluliseks pidanud mitmekesise huvitegevuse kättesaadavust kõigile elanikele, seda peetakse oluliseks ka pärast ühinemist. Oluliseks peetakse erinevate paikkondade mittetulundusühingute ja külaseltside kaasatust huvitegevuste ja huviringide töö korraldamisel.

Kokku on lepitud, et huvihariduse ja huvitegevuse teenuse pakkumisel ja arendamisel säilitatakse juba toimivad huvikoolid ja huviringid. Ühinenud omavalitsus võimaldab kõigil lastel ja täiskasvanutel osaleda kõigis huvikoolides ja huviringides võrdsetel alustel.

8.3. Sotsiaalvaldkonna teenused ja sotsiaaltoetused

Sotsiaalvaldkonna teenuseid ja –toetuseid käsitleb ühinemislepingu punkt 7.3.

Sotsiaalvaldkonna arendamisel lähtuvad ühinevad omavalitsused Sotsiaalhoolekande seadusest ja Sotsiaalseadustiku üldosaseadusest. Ühinemislepingu kavand koostati valdkonna komisjoni poolt, võttes aluseks Haapsalu linna ja Ridala valla sotsiaaltoetuste – ja teenuste võrdlusandmed.

Ühinemislepingu eesmärgiks on võrdsete võimaluste loomine ühinenud omavalitsuses, milleks on vajadusel isikute toimetuleku tagamise toetamine läbi hoolekandelise abi osutamise.

Läbirääkimistel käigus keskenduti sotsiaalhoolekandelise abi andmise arengu vajadustele ning seal hulgas vaadati läbi olemasolevad toetused ja teenused, mis vajavad muutmist või ühtlustamist peale ühinemist. Sissetulekust sõltumatud toetused erinevad mõneti toetuse liigiti ja vajavad ühtlustamist. Kehtestatud toetustes ühinemise eelselt suuri erinevusi ei ole.

Sissetulekust sõltuvaid toetusi makstakse isikutele vajaduse põhiselt ja omavalitsuste põhiline erinevus on hooldajatoetuses täiskasvanu raske või sügava puudega hooldamiseks. Haapsalu linn on panustanud koduhoolduse arendamisse, mis tiheasustusega alal on otstarbekas. Ridala vald on hoolduse korraldanud hooldaja toetuse maksmise läbi. Koduteenuseid ei osutata.

Võrdse kohtlemise printsiibist lähtuvalt on vajalik peale ühinemist tagada elanikele vaatamata elukohast samane teenuste või toetuste kättesaadavus. Toetusi ja teenuseid osutatakse elanikele kombineeritult, lähtudes hinnatud abivajadusest kui ka füüsilisest ja sotsiaalsest elukeskkonnast, et saavutada parim võimalik lahendus isikute (nii hooldaja kui hooldatav) toimetulekuks.

Väljatöötamist vajab sotsiaaltranspordi osutamise kord, et tagada teenuse kättesaadavus üle ühinenud omavalitsuse. Haapsalu linnas osutab sotsiaaltransporditeenust Haapsalu Sotsiaalmaja, kust vajadusel on Ridala vald tellinud teenust.

Üle kogu ühinenud omavalitsuse territooriumi on vaja edasi arendada isikliku abistaja teenust, tugiisiku teenust nii peredele, lastele jm kui ka koduteenuseid ning nõustamisteenuseid.

Nimetatud teenuseid on otstarbekas edasi arendada Haapsalu Sotsiaalmaja baasil, puudub vajadus uute teenuskeskuste järele. Küll aga on võimalik teenuse osutamiseks vastava kvalifikatsiooni olemasolul delegeerida osade teenuste osutamine kogukonnakeskustele või vabaühendustele (nt supiring).

Muutmist vajavate teenuste korrad töötatakse välja pärast ühinemist.

8.4. Külaliikumine ja koostöö kodanikeühendustega

Külaliikumist ja koostööd kodanikeühendustega käsitleb ühinemislepingu punkt 7.4.

Ridala vallas kuuseteist järjestikku aastat kestnud külaliikumise on esile toonud võimekamad ja teotahtelisemad külakogukonnad ning välja on kujunenud paikkondade tegevuste ja arenduste eelistused. Uue kvaliteedi külade arengusse toob kogukonnateenuste väljaarendamine ja pakkumine kohapealsete külaseltside poolt. Ühtlasi avanevad uues omavalitsuses uued kvalitatiivsed arenguvõimalused:

- ⇒ maapiirkondade iseseisev tegevus tugevneb kogukonna teenuste kaudu;
- ⇒ mittetulundusühendused ei jää vaid abisaajate rolli (tegevustoetuste eraldamine, projektitoetused vms). Soovi ja võimekuse korral on võimalus kujuneda võrdväärseks partneriks uuele omavalitsusele, et koos seada avalikes huvides tegutsemiseks arengueesmärke ning huvi korral edeneda avalike teenuste osutajateks;
- ⇒ paikkondade vabaühendused võivad osutada kogukonnateenuseid piirkonnas mitme aastase (näit 3 aastat) ühenduse ja omavalitsuse vahel sõlmitud koostöölepingu alusel neile kasutada antud külamajades (näit noorsootöö, kultuurisündmused, vabaharidustegevus, raamatulaenus, turistide majutus, loometegevus, eakate päevakeskus, sporditreeningud jpm.) Nii tagatakse ühenduste võimekuse ja jätkusuutlikkuse areng ning ka omavalitsuse, kui rahastaja, strateegiliste eesmärkidesaavutamise toetamine. Aluseks üldjuhul avalik konkurss, millele järgnevad läbirääkimised.

Ridala vald on külakeskustes seni aidanud tagada ruumid, kus kohalik aktiiv saab oma tegevusi korraldada ning vald on aidanud seltse projektide rahastuse saamisel. Kohapealne tegevus on põhinenud suuresti vabatahtlikkusel. Ühinemislepingus reguleeritud teenuste delegeerimise idee järgi taotlevad kodanikeühendused rahastust oma ideede ja projektide teostamiseks ning Linn aitab neid ideid ja projekte finantseerida. Lisaks sellele on kavas olemasolevatele seltsimajadele delegeerida ja sihtfinantseerida avalike teenuste pakkumisega seotud ülesandeid (huviringid, vabaharidus, sotsiaalsektori valdkond).

Kogukonnateenuste arendamine on olnud külaelu loomulik osa. Tuleb lihtsalt taaskord tõdeda, et iga uus on ammu unustatud vana. Kogukonnateenuseid on külas osutatud ajast aega. Ühistest viljapeksumasinastest ja küla rehepeksust ja on aeg toonud meid tänasesse päeva külapäeva või ühise transporditeenuse korraldamise juurde. Kogukonnateenus on orienteeritud kohalikule arengule ja töökohtade loomisele. Keskustest kaugemal asuvates maapiirkondades on vajalike teenuste pakkujaks külaseltsid, kes kasutavad kohapealseid ressursse ning seltsile omast paindlikkust suutes mitmeid teenuseid pakkuda ettevõtjast odavamalt ja sihtgruppi arvestavamalt.

Omavalitsuse poolt ühendusele delegeeritud avalik teenus ehk lepinguline üleandmine on olukord, kus avalik võim (riigiasutus või KOV) annab avaliku teenuse osutamise üle eraõiguslikule juriidilisele isikule, kuid säilitab kontrolli ja vastutuse teenuse pakkumise üle. Kolmandale sektorile delegeeritakse peamiselt haridus-, kultuuri ja sotsiaalteenused ehk nn "pehmed" teenused. Praxisel tehtud uuringute kohaselt on peamised avalikud teenused, mida osutatakse partnerluses vabaühendustega:

- ⇒ sotsiaalteenused (lastele, kodututele, töötutele, erivajadustega inimestele, vanuritele, vägivalda ohvritele, sõltlastele jt abivajajatele);

- ⇒ kultuuriteenused (üritused, seltsimajad, laululavad, muuseumid jne);
- ⇒ spordiga seotud tegevused (treeningud, baasid, professionaalsed ja rahvaspordiüritused jne);
- ⇒ vaba- ja huviharidus (käsitöö, muusika, tants jne);
- ⇒ noorsootöö (noortekeskused, laagrid, noorteraadio jne);
- ⇒ kohaliku elu arendamine (külaseltside ja rahvamajade tegevus);
- ⇒ elamumajandus ja heakord, keskkonnahoid, haridus, tervishoid, päästeteenused, kuriteoennetus jms.

Hea tava jagab delegeerimise protsessi nelja etappi:

1. Üleandmise ettevalmistamine. Sellekohaselt tuleb kindlaks määrata kõigepealt teenuse osutamise eesmärgid, olemus, tulemuste mõõtmisindikaatorid ja standardid. Töötatakse välja ka finantseerimise põhimõtted.
2. Lepingupartneri väljavalimine. Selles etapis hinnatakse teenusepakkujate turgu ja otsustatakse selle järgi kas on tarvidus konkursi järele või leitakse koostööpartner läbirääkimiste teel. Vajadusel kohaldatakse Halduskoostöö seaduse, Riigihangete seaduse või 37 teenuse pakkumist reguleeriva eriseaduse sätteid.
3. Lepingu sõlmimine ja läbirääkimised. Lepitakse omavahel kokku hilisemat elluviimist puudutavates aspektides, sh lepingu kestvuses, teenuse olemuse kriteeriumides (nt asukoht, hoone ja varustuse standardid, klientide kvalifitseerumise tingimused jne), hinnas, maksete teostamises, info ja suhete juhtimise põhimõtetes, kokkulepete muutmise ja vaidluste lahendamise protseduuris jne.
4. Lepingu juhtimine ja järelvalve. Põhimõtted peavad olema nii lihtsad kui võimalik ja üheselt arusaadavad. Olulisteks järelvalve teostamise vahenditeks on muuhulgas: klientide küsitlused ja rahulolu uuringud, regulaarsed ja spontaansed inspekteerimised, kokkulepitud dokumentide läbivaatamine, regulaarsete ja eelnevalt kokkulepitud sisuga aruannete esitamine, finantsauditid, sõltumatud auditid.

Avaliku teenuse üleandmisel muutub kodanikeühendus vastutavaks teenuse pakkumisega kaasnevate tagajärgede eest. Lõplik vastutus jääb alati avalikule võimule. Koostöö käivitamine ja arendamine on mahukas ja pühendumist nõudev töö, mis eeldab ka uue ametikoha loomist omavalitsuses.

Ääremaastumise vältimiseks tagatakse küla- ja asumivanemate osalus Linna elu juhtimises ja suhtlemisel linnavõimu esindajatega. Moodustatakse küla- ja asumivanemaid ühendav esinduskogu/kogud, mis on nõuandev kogu linnavalitsusele.

8.5. Vaba aeg, kultuur, sport

Vaba aega, kultuuri ja sporti käsitleb ühinemislepingu punkt 7.5.

Ühinenud omavalitsuses jätkatakse aktiivset kultuuri- ja spordielu toetamist ning juurdunud traditsioonide ja tugeva kogukonnatunde hoidmist.

Jätkub Kultuurikeskuse ja kultuuriühenduste, huvikoolide, spordikooli ja spordiklubide tegevuse finantseerimine Linna eelarvest, kultuuri- ja sporditeenuste pakkumisel kaasatakse jätkuvalt mittetulundusühinguid ja külaseltse. Ühinenud omavalitsuse õpilastel on kõigil võrdne ligipääs erinevate huvikoolide teenustele (seni said Ridala valla lapsed osaleda vaid ühes Haapsalu linna huviringis/trennis).

Raamatukogud jätkavad tegevust oma senistes asukohtades. Külaraamatukogudest moodustatakse Läänemaa Keskraamatukogu Uuemõisa, Asuküla ja Ridala haruraamatukogud.

8.6. Elamu- ja kommunaalmajandus, ühisveevarustus ja -kanalisatsioon, jäätmemajandus

Elamu- ja kommunaalmajandust, ühisveevarustust ja -kanalisatsiooni ning jäätmemajandust käsitleb ühinemislepingu punkt 7.6.

Kokku on lepitud, et ühineva omavalitsuse hoonete, rajatiste ja kalmistute haldamist ja majandamist hakkab korraldama Haapsalu Linnahoolduse OÜ. Ridala valla kalmistuvahid viiakse üle Haapsalu Linnahoolduse OÜ struktuuri.

Kokku on lepitud, et olemasolevad munitsipaal- ja sotsiaalkorterid jäävad kasutusse sotsiaalelamispindadena vastavalt Linna vajadusele ning vajaliku kasutusega korterid võõrandatakse.

Tiheasustusaladel on ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenus olnud ühendatud ka enne ühinemist, teenuse osutamist ja arendamist jätkatakse ühinemiseelsete põhimõtete kohaselt. Arendatakse ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitaristut asustusüksustes, mis jäävad reoveekogumisalasse, et tagada kvaliteetne ühisvee- ja kanalisatsiooniteenus ning muuta paikkond atraktiivsemaks elukeskkonnaks.

Korraldatud jäätmeveo osas jätkatakse ühinemiseelsete põhimõtete kohaselt. Korraldatakse ohtlike jäätmete kogumist ning arendatakse jäätmejaamade tööd. Ühinenud omavalitsus katab elanike ohtlike jäätmete käitlemise kulud jäätmejaamades.

Kokku on lepitud, et jätkatakse hajaasustuse programmi elluviimist.

8.7. Ühis- ja koolitransport

Ühis- ja koolitransporti käsitleb ühinemislepingu punkt 7.7.

Ühinemisel on oluline tagada ühendumavalitsuse keskusest kaugemate piirkondade hea ühendus Haapsalu kui keskusega. Ka lokaalsed keskused (nt Panga küla) on vaja siduda loogilisse ühistranspordivõrku. Kokku on lepitud, et koostöös Lääne Maavalitsusega luuakse hiljemalt 2018. aastaks ühistranspordikorraldus, mis seob süsteemselt Linna keskuse ja paikkonnad ning tagab elanikele seeläbi võimaluse kasutada teenuseid keskuses.

Kokku on lepitud, et eakate ja õpilaste sõidusoodustused ühtlustatakse.

Eraldi tähtsustatakse õpilasesõbraliku koolitranspordisüsteemi tagamist - kõigi ühinenud omavalitsuse õpilaste vajadusi koolitranspordi vajaduse osas tuleb hinnata ja leida mõistlikud lahendused vastavalt vajadusele ja võimalustele.

8.8. Kohalikud teed, tänavad ja heakord

Kohalikke teid, tänavaid ja heakorda käsitleb ühinemislepingu punkt 7.8.

Kokku on lepitud, et kohalike teede suvise ja talvise hoolduse ning teede, platside ja haljasalade heakorratööde teostamisel säilitatakse ühinemiseelsed põhimõtted ja kvaliteedinõuded, arvestatakse paikkondlike eripäradega. Maapiirkondade teede suvise ja talvise hoolduse teenus ja kvaliteet tagatakse vähemalt ühinemiseelsel tasemel - maapiirkondadel on oma spetsiifika ja nii kvaliteedi kui kuluefektiivsuse mõttes on mõistlik hoolduse- ja heakorrateenus osutamisel jätkata samadel põhimõtetel mis enne ühinemist.

Prioriteediks on seatud kõigi koolibussiliinide teede katmine mustkattega ja kergliiklusteede arendamine kogu ühineva omavalitsuse territooriumil.

Kokku on lepitud, et jätkatakse energiasäästliku tänavavalgustuse taristu arendamist riiklike toetusmeetmete abil.

Jätkuvalt taotletakse arengukavade ja üldplaneeringutega ette nähtud prioriteetse infrastruktuuri kaasajastamist, sh riigiteede rekonstrueerimist ning elektrivarustuse ja side kvaliteedi parandamisele suunatud objektide ehitust.

9. INVESTEERINGUD JA ÜHINEMISTOETUSE KASUTAMINE

Kokku on lepitud, et investeeringuid tehes järgitakse omavalitsuse tasakaalustatud arengu põhimõtet, arvestatakse ühinemiseelse Ridala valla ja Haapsalu linna arengukavasid, eelarvestrateegiaid, senitehtud investeeringuid ja võetud kohustusi ning majanduslikke võimalusi, samuti objekti olulisust ning kasusaajate hulka ja kasutamist omavalitsuse elanike poolt.

Kokkulepitud prioriteetsete investeeringute loetelu koos eeldatava maksumuse ja finantseerimisallikatega on esitatud ühinemislepingu lisa 3. Samas on näidatud ka ühinemistoetuse kasutamine investeeringute tegemisel.

Kokku on lepitud, et eeldatav ühinemistoetus 1 633 400 eurot (täpsustub vastavalt 01.01.2017 elanike arvule) kasutatakse järgmiselt:

- ⇒ 100 000 eurot Uuemõisat ja Haapsalut ühendava kergtee ehitamiseks;
- ⇒ 511 000 eurot investeeringuteks ühinemiseelse Ridala valla territooriumil;
- ⇒ 722 000 eurot investeeringuteks ühinemiseelse Haapsalu linna territooriumil;
- ⇒ 300 400 eurot (täpsustub vastavalt 01.01.2017 elanike arvule) reserveeritakse ühinemisega kaasnevate ühekordsete kulude katteks.

Ühekordsed kulud, mida ühinemistoetusest kaetakse, võivad olla:

- ⇒ Registrite ühildamine ja sellega seotud info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste ning tarkvara soetamisega seotud investeeringud;
- ⇒ Juhtimisstruktuuri ümberkorraldamisega seotud kulud, sh lahkumishüvitised;
- ⇒ Õigusaktide ühtlustamine ning arengu- ja strateegiadokumentide koostamine;
- ⇒ Ametnike ja töötajate ümber- ja täiendõpe;
- ⇒ Organisatsioonide töökorralduste mõistlik ühtlustamine.

10. ÜHINEMISEGA KAASNEVAD FINANTSMÕJUD

Ühinemisläbirääkimistel on kokku lepitud, et ühinemisel ühtlustatakse ühineva omavalitsuse huvikoolide ja huvitegevuse personali, lasteaedade ja üldhariduskoolide õpetajate, sotsiaalvaldkonna personali, raamatukogude ja kultuurimaja personali palgad ning sünni- ja matuse-toetused, esimesse klassi astuja toetus, juubelitoetus, hooldaja toetus, sotsiaalvaldkonna ühingu toetused ja omavalitsuse sisese transpordi dotatsioonid elanikele soodsamas suunas. Toetuste ühtlustamise perioodi otsustab valitav Linna volikogu.

Eeldatav kulu sotsiaaltoetuste ühtlustamiseks on ca 90 000 eurot aastas. Sotsiaaltoetused ühinenud omavalitsuses on võimalik üle vaadata ja ühtlustada koheselt peale ühinemist.

Töötasude ühtlustamine töötajatele soodsamas suunas maksab esialgsel hinnangul ca 548 000 eurot aastas. Töötasude ühtlustamine on võimalik läbi viia, peale ühinenud omavalitsuse uue struktuuri käivitumist, ca 4-5 aasta jooksul. Palkade ja toetuste ühtlustamise perioodi otsustab valitav ühinenud omavalitsuse volikogu.